

EVANGELISTIDE KOOLITAMINE BETSAIDAS

ALATES 3. maist kuni 3. oktoobrini aastal 28 pKr elas Jeesus koos apostlitega Betsaidas Sebedeuse majas. Kogu selle viis kuud kestnud kuivaperioodi paiknes Sebedeuse maja lähedal järve kaldal tohutu laager, mida oli Jeesuse kasvava kaaskonna mahutamiseks tunduvalt suurendatud. Selles järveäärses laagris elas pidevalt vahetuv tõetsijate, tervendada soovijate ja uudishimulike seltskond, kelle arv ulatus erinevatel aegadel viiesajast tuhande viiesajani. Telklinnak oli Taavet Sebedeuse üldise järelevalve all, teda abistasid Alfeuse kaksikud. Laager oli oma korra, puhuse ja majandamisviisi poolest igati eeskujulik. Haiged jagati haiguste järgi rühmadesse ja olid uskujust arsti, süürlase Elmani järelevalve all.

² Kogu selle aja käisid apostlid vähemalt ühe päeva nädalas kalastamas ja müüsid oma saagi Taavetile järveäärses laagri jaoks. Nii teenitud raha anti üle ühisesse laekasse. Kaheteistkümnel lubati veeta iga kuu üks nädal oma pere või sõpradega.

³ Andreas jäi küll apostlite tegevuse üldjuhiks, kuid evangelistide kooli eest vastutas täielikult Peetrus. Kõik apostlid õpetasid ennelõunal evangelistide rühmi ja pärastlõunal õpetasid õpetajad koos õpilastega rahvast. Õhtusöögi järel korraldasid apostlid evangelistidele viiel öhtul nädalas küsimuste ja vastuste koosolekuid. Kord nädalas juhatas seda küsimuste tundi Jeesus, kes vastas eelmistel koosolekutel vastamata jäänud küsimustele.

⁴ Viie kuuga käis sellest laagrist läbi mitu tuhat inimest. Sageli viibis siin huvilisi Rooma impeeriumi kõigest osadest ja ka Eufratist ida poole jäävatelt maa-delt. See oli Meistri õpetamistes pikim stabiilne ja hästi korraldatud periood. Jeesuse lähedased viibisid sel ajal enamasti kas Naatsaretis või Kaanas.

⁵ Laagrit ei peetud ühiste huvidega kogukonnana, nagu elas apostlirühm. Taavet Sebedeus juhtis suurt telklinnakut nii, et sellest sai isevarustav ettevõtte, hoolimata sellest, et kedagi ei saadetud kunagi tagasi. See pidevas muutumises olev laager kuulus vältimatult Peetruse evangelistide kooli juurde.

1. UUS PROHVETITE KOOL

¹ Jeesus määras Peetruse, Jaakobuse ja Andrease evangelistide kooli astuda soovijate hulgas valikut tegema. Selle uue prohvetite kooli õpilaste seas olid esindatud kõik Rooma maailma ja Ida, isegi India rassid ja rahvused. Koolis rakendati õppimise ja praktikas läbiproovimise süsteemi. Seda, mis õpilased ennelõunal õppisid, õpetasid nad pärastlõunal järve äärde kogunenud rahvale. Pärast õhtusööki arutasid nad omavahel nii ennelõunal õpitut kui ka pärastlõunal õpetatut.

² Iga apostlist õpetaja õpetas taevariigi evangeeliumi oma vaatepunktist. Nad ei püüdnudki õpetada täpselt ühtemoodi, teoloogilised doktriinid ei olnud standardset ega dogmaatilist sõnastatud. Ehkki nad kõik õpetasid *sama tõde*, tõlgendas iga apostel Meistri õpetust omal viisil. Ja Jeesus toetas seda erinevate isiklike kogemuste esitamist taevariigi asjadest, kooskõlastades ja harmoneerides paljusid lahknevaid vaatenurki evangeeliumile alati oma iganädalastes küsimustetundides. Hoolimata sellest suurest individuaalsest vabadusest õpetamisküsimustes kaldus evangelistide koolis domineerima Siimon Peetruse teoloogia. Peetruse kõrval avaldas suurimat isiklikku mõju Jaakobus Sebedeus.

³ Selle viie kuu jooksul järve ääres koolitatud enam kui saja evangelisti seast (välja arvatud Abner ja Johannes apostlid) valiti hiljem seitsekümmend evangeeliumiõpetajat ja -jutlustajat. Evangelistide kooli õpilastel ei olnud kõik sama ühine kui kaheteistkümnel apostlil.

⁴ Need evangelistid küll õpetasid ja jutlustasid evangeeliumi, kuid ristima hakkasid nad uskujaid alles pärast seda, kui Jeesus nad hiljem taevariigi seitsmekümne sõnumitoojana ametisse määras ja õnnistas. Samas kohas päikeseloojangu ajal tervendatud suurest hulgast oli nende evangelistiõpilaste seas vaid seitse. Üks, kes Peetruse koolis evangeeliumiteenistuseks koolituse sai, oli Kapernauma ametimehe poeg.

2. BETSAIDA HAIGLA

¹ Süüria arst Elman moodustas järveäärses laagris kahekümne viie noore naise ja kaheteistkümneme abiga neljaks kuuks taevariigi esimese haigla. Selles haiglas, mis asus telklinnakust endast veidi lõuna pool, raviti haigeid kõigi tol ajal tuntud aineliste vahenditega, samuti vaimsete meetodite — palvetamise ja usu ergutamise. Jeesus külastas laagri haigeid vähemalt kolm korda nädalas ja suhtles individuaalselt iga kannatajaga. Tuhande haige ja vaevatu puhul, kes sellest haiglast paremas seisundis või tervetena lahkusid, ei toimunud meie teada ühtki niinimetatud üleloomuliku tervenemise imet. Kuid suur osa paranenud inimestest kuulutas siiski alati, et Jeesus on nad terveks teinud.

² Paljud selle hoolekande käigus Jeesuse ravitud Elmani patsiendid näisid tõepoolest nagu ime läbi tervenevat, kuid meile õpetati, et need olid just niisugused mee- ja vaimumuutused, mida võivad kogeda ootusrikkad ja usust vallatud inimesed, keda vahetult ja innustavalt mõjutab mõni tugev, positiivne ja heategev isiksus, kelle hoolitsus pagendab hirmu ja kaotab ärevuse.

³ Elman ja tema abilised püüdsid oma kaaslastega õpetada neile haigetele tõde „kurjadest vaimudest vaevatuse” kohta, kuid neil oli selles osas vähe edu. Peaaegu üldine arvamus oli, et füüsilisi haigusi ja meelehäireid võib põhjustada niinimetatud ebapuhta vaimu elutsemine haige inimese meeles või kehas.

⁴ Kõigis kokkupuudetes haigete ja vaevatudega järGIS Jeesus ravimeetodite või haiguse tundmatute põhjuste ilmutamise osas oma Paradiisi-venna Immanueli õpetusi, mis ta sai enne, kui alustas Urantial kehastumist. Hoolimata sellest õppisid haigete eest hoolitsejad temalt palju kasulikku, jälgides, kuidas Jeesus haigetesse ja kannatajatesse usku ja usaldust sisendas.

⁵ Veidi enne külmetuste ja palaviku suurema leviku perioodi algust saadeti laager laiali.

3. ISA ÜLESANDEID TÄITMAS

¹ Kogu selle aja pidas Jeesus laagris avalikku teenistust vähem kui tosin korda ja Kapernauma sünagoogis rääkis ta vaid ühel korral, eelviimasel sabbatil enne nende lahkumist äsjakoolitatud evangelistidega oma teisele avalikule jutlustamisreisile Galileas.

² Meister polnud veel kunagi ristimisest saadik olnud nii palju ükski kui selle evangelistide koolituslaagri ajal Betsaidas. Kui mõni apostel sõandas Jeesuselt küsida, miks ta nende juurest nii palju eemal viibib, vastas tema alati, et ta „täidab Isa ülesandeid”.

³ Neil äraolekul olid Jeesusel kaasas vaid kaks apostlit. Ta oli Peetruse, Jaakobuse ja Johannese ajutiselt isiklike kaaslaste ülesannetest vabastanud, et nad võiksid osaleda enam kui saja uue evangelistikandidaadi koolitamises. Kui Meister soovis minna mägedesse Isa tööd tegema, kutsus ta alati endaga kaasa suvalised kaks apostlit, kellel näis olevat vaba aega. Nii oli kõigil kaheteistkümmel võimalus Jeesusega lähedastes suhetes olla.

⁴ Käesoleva dokumendi jaoks pole seda küll ilmutatud, kuid meile on antud mõista, et Meister oli nende üksildaste mägedes veedetud tundide jooksul otseses kontaktis paljude oma universumi valdkondade üldjuhtidega ja andis neile korraldusi. Alates ristimisest oli see meie universumi kehastunud Suverään hakanud üha aktiivsemalt ja teadlikumalt osalema universumi haldamise teatavate aspektide suunamisel. Ning me oleme alati olnud seisukohal, et mingil tema vahetutele kaaslastele ilmutamata viisil tegeles ta neil nädalatel, mil ta maistes asjades vähem osales, nende kõrgete vaimintellektide suunamisega, kellele oli tehtud ülesandeks hiiglasliku universumi juhtimine, ning et Jeesus kui inimene nimetas neid oma tegevusi „Isa ülesannete täitmiseks”.

⁵ Kui Jeesus oli tundide kaupa omaette ja tema läheduses viibis vaid kaks apostlit, nägid nood tihti, kuidas Jeesuse näoilmes toimus palju kiireid muutusi, ehkki nad ei kuulnud teda sõnagi lausuvat. Nad ei näinud ka

ühtki taevast olendit, kes oleks nende Meistriga suhelnud, kuigi mõni neist sai hiljem niisuguse vaatepildi tunnistajaks.

4. PAHE, PATT JA KURJUS

¹ Jeesus tavatses pidada igal nädalal kaks öhtut Sebeuse aia eraldatud ja varjulises nurgas isiklike vestlusi inimestega, kes soovisid temaga kõnelda. Ühel niisugusel öhtusel omavahelisel vestlusel esitas Toomas Meistrile järgmise küsimuse: „Miks on inimestel vaja taevariiki astumiseks vaimust sündida? Kas ümbersünd on vajalik pahelise kontrolli alt pääsemiseks? Meister, mis on pahe?” Kui Jeesus neid küsimusi kuulis, ütles ta Toomale:

² ¶ „Ära tee seda viga, et sa segad *pahe* ära *pahelisega*, õigemini *kurja vaimuga*. See, keda sina paheliseks nimetad, on enesearmastuse poeg, kõrge haldaja, kes tõstis teadlikult mässu minu Isa ja tema ustavate Poegade valitsuse vastu. Kuid ma olen nende patuste mässajate üle juba võidu saavutanud. Tee endale selgeks nende kahe hoiaku vahe Isa ja tema universumi suhtes. Ära unusta neid seadusi, mis puudutavad suhtumist Isa tahtesse:

³ Pahe on teadmatu või ettekavatsematu jumalikust seadusest, Isa tahtest üleastumine.

⁴ Patt on teadlik ja tahtlik üleastumine jumalikust seadusest, Isa tahtest. Patt mõõdab tahtmatust alluda jumalikule juhtimisele ja vaimsele suunamisele. Pahe mõõdab seda, mil määral Isa armastavat kava isiksuse ellujäämiseks ja Poegade halastavat päästmishoolekannet jätkuvalt tagasi lükatakse.

⁵ Kurjus on tahtlik, sihi- ja järjekindel üleastumine jumalikust seadusest, Isa tahtest. Isa armastusega loodud isiksuse ellujäämise kava ja Poja halastava päästmishoolekande jätkuva tagasilükkamise mõõt on kurjus.

⁶ Enne vaimu ümbersündi allub inimene loomult oma sünnipärastele pahelistele kalduvustele, kuid see loomupärane ebatäiuslik käitumine ei ole patt ega kurjus. Surelik inimene alles alustab oma pikka tõusu Paradiisi-Isa täiuslikkuse poole. Loomupäraste annete ebatäiuslikkus või puudulikkus ei ole patusus. Inimene allub tõepoolest pahele, ent pole mitte mingis mõttes paheline laps seni, kuni ta pole teadlikult ja tahtlikult patu teed ja kurjuse elu valinud. Pahe on selle maailma loomulikule korrale omane, kuid patt on teadlik mäsuline hoiak, mille töid siia maailma need, kes langesid vaimuvalgusest suurde pimedusse.

⁷ Sind, Toomas, ajavad segadusse kreeklaste doktriinid ja pärslaste eksimused. Sa ei saa pahe ja patu vahetada aru seepärast, et sinu arvates sai inimkond maa peal alguse täiuslikust Aadamast ja mandus patu kaudu kiiresti inimese praeguse kahetsusväärse seisundini. Ent miks keeldud sa aru saamast selle üriku tähendusest, milles kirjeldatakse Aadama poja Kaini

minekut Noodimaale ja seal abiellumist? Miks keeldud sa selle üriku tähenduse tõlgendamisest, milles räägitakse, kuidas Jumala pojad leidsid endile naised inimtütarde seast?

⁸ Inimene on tõepoolest loomult paheline, kuid mitte tingimata patune. Uussünd — vaimust ristimine — on oluline pääsemaks pahest ja vajalik astumaks taevariiki, kuid see kõik ei tühista fakti, et inimene on Jumala poeg. Ning see loomupärane potentsiaalne pahelisus ei tähenda ka seda, et inimene oleks oma taevasest Isast mingil salapärasel viisil võõrandunud, nii et ta peaks võõrana või kasupojana taotlema Isalt ametliku lapsendamist. Kõik niisugused arvamused on sündinud kõigepealt sellest, et te mõistate Isa vääriti, ja teiseks sellest, et te ei tunne inimese päritolu, olemust ja saatust.

⁹ Kreeklased ja teised on teile õpetanud, et inimene pärineb jumalikust täiuslikkusest ja vajub sellest pidevalt allapoole unustusse või hävingusse. Mina tuln teile näitama, et inimene tõuseb taevariiki astumise kaudu kindlalt üles Jumala ja jumaliku täiuslikkuse poole. Iga olend, kes mingis mõttes ei küüni igavese Isa tahte jumalike ja vaimsete ideaalideni, on potentsiaalselt paheline, kuid need olendid pole mingiski mõttes patused, ammugi siis kurjad.

¹⁰ Kas sa pole siis, Toomas, pühakirjast lugenud: „Teie olete meie Issanda Jumala lapsed.” „Mina saan tema Isaks ja temast saab minu poeg.” „Olen ta valinud oma pojaks — mina saan tema Isaks.” „Too mu pojad kaugelt siia ja mu tütreid maailma lõpust; too kõik, keda minu nimega hüütakse, sest ma olen nad loonud oma auhiilguse jaoks.” „Te olete elava Jumala pojad.” Nii nagu igast inim-isast on mingi aineiline osa temast pärit lapses, on ka igas taevariigi usupojas vaimne osa taevasest Isast.”

¹¹ ✞ Jeesus rääkis Toomale kõike seda ja veel enamat ning apostel sai päris palju aru, ehkki Jeesus manitses teda „mitte kõnelema neist asjust teistele enne, kui ma pole Isa juurde tagasi läinud”. Ja Toomas mainiski seda vestlust alles siis, kui Meister oli juba sellest maailmast lahkunud.

5. KANNATAMISE EESMÄRK

¹ Ühe teise niisuguse omavahelise vestluse ajal aias küsis Naatanael Jeesuselt: „Meister, ma hakkan küll juba aru saama, miks sa keeldud kõiki ravimast, kuid ma ei saa ikka veel aru, miks armastav Taevaisa lubab nii paljudel oma maistel lastel arvukate vaevade all kannatada.” Meister vastas Naatanaelile:

² ✞ „Naatanael, sina ja paljud teised olete kimbatuses sellepärast, et te ei saa aru, kuidas selle maailma asjade loomulikkul kulgu on nii mitu korda pahupidi pööranud teatavate mässuliste Isa tahte reetnute patused avantüürid. Ja mina olen tulnud panema alust nende asjade kordaseadmisele. Siiski kulub veel palju ajastuid, enne kui universumi selle osa saab endistele ra-

dadele tagasi tuua ja inimplapsed patu ning mässu lisa-koormatest vabastada. Pahe olemasolu ise on inimese tõusule juba piisav proovikivi — patt ei kuulu ellujäämise juurde.

³ Aga mu poeg, sa peaksid teadma, et Isa ei vaeva meelega oma lapsi. Inimene toob endale tarbetud vaevad kaela sellega, et keeldub ikka ja jälle jumaliku tahte parematel teedel käimast. Pahes on vaev potentsiaalselt olemas, kuid suure osa sellest on tekitanud patt ja kurjus. Selles maailmas on toimunud palju ebatavalist ja pole sugugi ime, et kannatuste ja vaevade nägemine ajab kõiki mõtlemaid inimesi kimbatusse. Ent ühes võitete kindlad olla: Isa ei saada kannatusi meelevaldse karistusena väärtegade eest. Pahest tingitud ebatäiuslikkus ja puudulikkus on loomuomased, patu eest saabuv karistus vältimatu, kurjuse hävitavad tagajärjed armutud. Inimene ei tohiks süüdistada Jumalat vaevades, mis tulenevad loomulikult teel elust, mida ta soovib elada. Inimene ei tohiks kaevata ka nende kogemuste üle, mis kuuluvad paratamatult tema ellu selles maailmas. Isa tahe on, et surelik inimene töötaks järjekindlalt ja püsivalt oma maapealse seisundi parandamise heaks. Arukas püüdlikkus võimaldab inimesel paljudest oma maistest õnnetustest jagu saada.

⁴ Naatanael, meie ülesanne on aidata inimestel nende vaimseid probleeme lahendada ja ergutada nende meelt nii, et nad oleksid paremini valmis ja innukamad oma mitmesuguseid ainelisi probleeme lahendama. Ma olen teadlik sinu segadusest, sest sa oled lugenud pühakirja. Seal kaldutakse pahatihti omistama Jumalale vastutust kõige eest, mis jääb teadmatule inimesele arusaamatuks. Isa ei vastuta isiklikult kõige eest, millest te võib-olla aru ei saa. Ärge kahelge Isa armastuses ainuüksi seepärast, et mõni tema kehtestatud õiglane ja tark seadus teile juhtumisi kannatusi valmistab, kui te olete enese teadmata või meelega sellest jumalikust käsust üle astunud.

⁵ Aga Naatanael, pühakirjas on ka palju niisugust, mis oleks sind õpetanud, kui sa ainult seda mõttega oleksid lugenud. Kas sa ei mäleta, et on kirjutatud: „Mu poeg, ära põlga Issanda karistust ja ärgu olgu sulle vastumeelne tema noomimine, sest keda Issand armastab, seda ta karistab otsekui isa poega, kellele ta head tahab.” „Issand ei valmista meelega kannatusi.” „Enne kui mind vaevati, kaldusin ma kõrvale, aga nüüd pean ma seadustest kinni. Vaevad tulid mulle kasuks ja ma õppisin nende kaudu jumalikke korraldusi tundma.” „Ma tean teie muresid. Igavene Jumal on teie pelgupaik, ta hoiab teid oma igavestel kätel.” „Issand on pelgupaik ka rõhututele, varjupaik häda ajal.” „Issand teotab teda haigevoosis, Issand ei unusta haigeid.” „Otsekui isa halastab laste peale, nõnda halastab Issand nende peale, kes teda kardavad. Sest ta teab, millist tegu te olete; tal on meeles, et olete põrm.” „Ta parandab need, kelle süda on murtud, ja seob kinni nende haavad.” „Ta on lootuseks vaesele, kindluseks viletsale ta kitsikuses,

ulualuseks rajut eest ja varjuks lõõskava palavuse eest.” „Ta annab rammetule rammu ja jõuetule jõudu.” „Rudjutud pilliroogu ei murra ta katki ja hõõguvat tahti ei kustuta ta ära.” „Kui sa lähed läbi vaeva vee, olen ma sinuga, ja kui õnnetuste jõed voolavad sust üle, ei hülga ma sind.” „Ta on mind läkitanud parandama neid, kel murtud süda, kuulutama vabadust vangidele ja trööstimä kõiki leinajaid.” „Kannatus parandab, õnnetus ei teki põrmust.””

6. VÄÄRITIMÕISTETUD KANNATUS — ARUTLUS IIOBI ÜLE

¹ Tolsamal õhtul Betsaidas küsis ka Johannes Jeesuselt, miks nii paljud pealtnäha süütud inimesed kannatavad nii paljude haiguste ja vaevade all. Meister ütles Johannese küsimustele vastates muu hulgas järgmist:

² ¶ „Mu poeg, sa ei saa aru õnnetuse tähendusest ega kannatuse ülesandest. Kas sa pole lugenud seda semiidi kirjanduse meistriteost — pühakirja lugu Iiobi kannatustest? Kas sa mäletad, et imeline mõistujutt algab Issanda teenri ainelise jõukuse kirjeldusega? Nagu sa kindlasti mäletad, oli Iiobit õnnistatud laste, rikkuse, väarikuse, positsiooni, tervise ja kõige muuga, mida inimesed selles ajalikus elus hindavad. Aabrahami laste ajaproovile vastu pidanud õpetuste kohaselt oli selline jõukus igati piisav tõend jumalikust soosingust. Ent need ainelised varad ja ajalik jõukus ei näita sugugi Jumala soosingut. Minu taevane Isa armastab vaeseid täpselt samamoodi kui rikkaid, ta ei tee isikutel vahet.

³ Ehkki jumalikust seadusest üleastumisele järgneb varem või hiljem karistus, sest inimene löikab alati kindlasti lõppkokkuvõttes seda, mida ta külvab, peaksid sa ometi teadma, et inimlikud kannatused ei ole alati karistus varasemate pattude eest. Iiob ja ta sõbrad ei suutnud leida oma kimbatusele vastust. Ja selle valgusega, millest te nüüd rõõmu võite tunda, omistaksite vaevalt Saatanale või Jumalale rolli, mida nad selles ainulaadses mõistujutus mängivad. Iiob ei leidnud küll kannatuste kaudu oma intellektuaalsetele ega filosoofilistele probleemidele lahendust, kuid ta saavutas suuri võite. Isegi oma teoloogilise kaitse purunemisega silmitsi seistes tõusis ta sellistesse vaimsetesse kõrgustesse, kus võis siiralt öelda: „Ma põlgan ennast”, ja siis anti talle pääsemiseks *nägemus Jumalast*. Seega, isegi kui Iiob sai kannatustest valesti aru, tõusis ta moraalse ja vaimse taipamise üleilmlikule tasandile. Kui kannatav teener omandab nägemuse Jumalast, saabub hinge rahu, mis ületab igasuguse inimliku arusaamisvõime.

⁴ Iiobi esimene sõber Eliifas manitses kannatajat ilmutama oma vaevades samasugust meelediklust, nagu ta oli oma jõukuse aegadel teistele õpetanud. See võltslohutaja ütles: „Usalda, Iiob, oma usku; pea meele, et kannatavad nurjatud, mitte õiglased. Ilmselt oled sa selle karistuse ära teeninud, muidu poleks sind vaevad tabanud. Sa tead hästi, et ükski inimene ei saa

olla õige Jumala ees. Sa tead, et nurjatute õnn ei löö kunagi päriselt õitsele. Hädad aga näivad olevat inimesele ette määratud ja võib-olla tuleb Issanda karistus sulle kasuks.” Pole ime, et inimkannatuste probleemi niisugune tõlgendus vaest Iiobit eriti ei lohutanud.

⁵ Ent ta teise sõbra Bildadi nõuanded viisid ta veel sügavamasse masendusse, ehkki need olid toleaege aktsepteeritud teoloogia vaatepunktist põhjendatud. Bildad ütles: „Jumal ei saa olla ebaõiglane. Ilmselt hukkusid su lapsed sellepärast, et olid patused. Ilmselt oled sa ka ise eksinud, ega muidu oleks sul selliseid kannatusi. Ja kui sa oled tõeliselt vaga, päästab Jumal su kindlasti su kannatustest. Sa peaksid olema näinud, kuidas Jumal inimesi kohtleb, ja teadma, et Kõigevägevam hävitab ainult nurjatuid.”

⁶ Ja te mäletate, kuidas Iiob oma sõpradele vastas: „Ma tean väga hästi, et Jumal ei kuule minu appihüüdu. Kuidas võib Jumal olla õiglane ja samas minu süütust täiesti ignoreerida? Ma hakkan aru saama, et mul pole Kõigevägevama poole pöördumisest mingit kasu. Kas te ei mõista, et Jumal sallib heade tagakiusamist kurjade poolt? Kui inimene on nii nõrk, kas ta võib siis loota kõikvõimsa Jumala tähelepanule? Jumal on loonud mu selliseks, nagu ma olen, ja kui ta minu vastu pöördub, olen ma kaitsetu. Miks Jumal mind üldse löi, kui ma pean nii õnnetult kannatama?”

⁷ Ja kes võibki Iiobi suhtumist hukka mõista, kui arvestatakse tema sõprade nõuandeid ja tema enda ekslikke ideid Jumalast? Kas te saate aru, et Iiob igatses *inimlikku* Jumalat, janunes osaduse järele jumaliku Olendiga, kes tunneb inimese surelikku seisundit ja saab aru, et õiglased peavad selles oma pika Paradiisitõusu esimeses elus sageli paratamatult süütult kannatama? Seepärast ongi Inimese Poeg tulnud Isa juurest elama lihalikku elu, et ta saaks lohutada ja aidata kõiki neid, kes nüüdsest peavad Iiobi kannatusi taluma.

⁸ Iiobi kolmanda sõbra Soofari sõnad lohutasid teda veelgi vähem, sest Soofar ütles: „Sinust on rumal väita, et oled õige, kui sind on tabanud sellised kannatused. Ent ma mõõnan, et Jumala teed on äraarvamatud. Võib-olla on kõigis sinu õnnetustes mingi varjatud mõte.” Kui Iiob oli kõik oma kolm sõpra ära kuulanud, palus ta abi otse Jumalalt, tuginedes faktile, et „inimesel, naisest sündinul, on lühikesed elupäevad ja palju tüli”.

⁹ Siis algas tema teine nõupidamine sõpradega. Eliifas muutus karmimaks, süüdistavaks ja sarkastiliseks. Bildad oli nõrдинud, et Iiob oma sõpradesse nii põlastavalt suhtub. Soofar kordas taas oma melanhoolseid nõuandeid. Nüüd hakkasid sõbrad Iiobis juba vastikust tekitama ja ta pöördus taas Jumala poole, paludes õiglast Jumalat selle ebaõiglase Jumala vastu, kes oli kehastunud tema sõprade filosoofias ja sisaldus isegi ta enda religiooses hoiakus. Järgmisena püüdis Iiob leida varjupaika ja lohutust tulevases elust, milles sureliku eksistentsi ebavõrdsusi võidakse õiglasemalt paran-

dada. Suutmatus inimeselt abi leida ajas Iiobi Jumala juurde. Tema südames algas suur võitlus usu ja kahtluse vahel. Lõpuks hakkas inimesest kannataja eluvalgust nägema; tema piinatud hing tõusis lootuse ja julguse uutele kõrgustele; ta võis kannatada ja isegi surra, kuid tema valgustatud hing tõi nüüd kuuldavale võiduka hüüu: „Minu Kaitsja elab!”

¹⁰ Iiobil oli täiesti õigus, kui ta vaidlustas doktriini, et Jumal toob lastele kannatusi nende vanemate karistamiseks. Iiob oli alati valmis möönma, et Jumal on õiglane, kuid ta igatses saada oma hinge rahuldavat ilmutust Igavese isiklikust olemusest. See ongi meie missioon siin maa peal. Kannatavale surelikule ei keelata enam lohutust Jumala armastuse tundmise kaudu ja arusaamist taevase Isa halastusest. Ehkki tormituulest kostnud Jumala hääl väljendas oma aja kohta majesteetlikku arusaama, olete juba selgeks saanud, et Isa ei ilmuta end selliselt, vaid räägib pigem inimsüdames vaigse, tasase häälega: „See on see tee, käige seda mööda.” Kas te saate aru, et Jumal elab teie sisimas, et ta on saanud teiesarnaseks, et teha teid endasarnaseks!”

¹¹ Lõpuks ütles Jeesus: „Taevane Isa ei valmista inimestele tahtlikult kannatusi. Inimene kannatab esiteks ajalike õnnetusjuhtumite ja ebaküpse füüsilise eksistentsi ebatäiuslikkuse pahe tõttu. Teiseks kannatab ta patu — elu ja valguse seadustest üleastumise väärmatute tagajärgede all. Ja lõpuks löikab inimene saaki omaenda järelejätmatu kurjuse tõttu mässus taevase valitsuse õiglase valitsemise vastu maa peal. Ent inimese hädad ei ole jumaliku otsusega talle *isiklikult* määratud. Inimene võib teha ja teebki palju ära oma ajalike kannatuste vähendamiseks. Ent loobu lõplikult ebausust, nagu valmistaks Jumal inimesele kannatusi pahelise käsul. Uuri Iiobi raamatut ja sa näed, kui palju väärraid ideid Jumalast võib olla isegi heade inimeste ausates mõtetes, ning siis pane tähele, kuidas isegi valusaid vaevu kannatav Iiob leidis neist ekslikest õpetustest hoolimata lohutuse ja pääsemise Jumala. Lõpuks läbis ta usk kannatuste pilved ja ta nägi elu valgust Isast välja voolamas tervendava halastuse ja igikestva õigluse näol.”

¹² Johannes mõtles palju päevi oma südames nendele ütlustele. See vestlus Meistriga muutis oluliselt kogu tema ülejäänud elu ja ta püüdis edaspidi panna ka teisi apostleid igapäevaste inimkannatuste allikatele, olemusele ja eesmärgile teisiti vaatama. Ent teistele rääkis Johannes sellest jutuajamisest alles pärast Meistri lahkumist.

7. KUIVANUD KÄEGA MEES

¹ Eelviimasel sabaatil enne apostlite ja uue evangelistide korpuse lahkumist Galileasse teisele jutlustamisreisile rääkis Jeesus Kapernauma sünagoogis „õige elu rõõmudest”. Kui Jeesus oli lõpetanud, tuli tema ümber suur rühm sante, lombakaid, haigeid ja vaevatu

kes soovisid terveks saada. Selles rühmas olid ka apostlid, palju uusi evangeliste ja variseride nuhke Jeruusalemmast. Kuus Jeruusalemma nuhki järgnesid Jeesusele kõikjale, kuhu ta läks (välja arvatud mägedesse, kus ta Isa ülesandeid täitis).

² Kui Jeesus seisis inimeste ees ja nendega rääkis, õhutas variseride nuhkide juht üht kuivanud käega meest Jeesuse juurde astuma ja küsima, kas sabaatipäeval tervendamine ei ole seadusevastane või tuleks tal mõnel teisel päeval abi paluda. Kui Jeesus meest nägi, tema sõnu kuulis ja aru sai, et ta oli variseride saadetud, ütles ta: „Tule siia ja vasta mulle. Kui sul on lammas ja see kukub sabaatipäeval auku, kas sa sirutad oma käed tema poole, võtad temast kinni ja tõstad ta välja? Kas selliste asjade tegemine sabaatipäeval on seadusevastane?” Ja mees vastas: „Jah, Meister, selliselt sabaatipäeval head teha oleks seaduslik.” Ning siis ütles Jeesus neile kõigile: „Ma tean, miks te selle mehe minu juurde saatsite. Te leiaksite põhjuse mind süüdistada, kui viiksite mind kiusatusse osutada sabaatipäeval halastust. Te kõik näitasite oma vaikivat nõusolekut, et õnnetu lamba väljatõmbamine kaevust oleks seaduslik ka sabaatipäeval ning ma kutsun teid tunnistajaks sellele, et armastava headuse ilmutamine sabaatipäeval inimeste suhtes on niisama seaduslik kui loomade suhtes. Kuivõrd väärtuslikum on inimene lambaga võrreldes! Ma kuulutan teile, et inimestele heategude tegemine sabaatipäeval on seaduslik.” Ning kui nad kõik vaikides tema ees seisis, ütles Jeesus kuivanud käega mehele: „Seisa siia minu kõrvale, et kõik sind näeksid. Nüüd, mil te teate, et minu Isa tahe on, et te sabaatipäeval head teeksite, palun siruta oma käsi välja, kui sul on küllalt usku, et terveks saada.”

³ Kui see mees oma kuivanud käe ette sirutas, oli see terveks saanud. Inimesed tahtsid variseride vastu astuda, kuid Jeesus käskis neil rahuneda, öeldes: „Ütlesin teile äsja, et sabaatipäeval heategude tegemine elu päästmiseks on seaduslik, kuid ma ei õpetanud teid kahju tegema ega alluma soovile tappa.” Vihased variserid lahkusid ja ehkki oli sabaatipäev, kiirustasid nad kohe Ti-beeriasse Herodesele ette kandma, tehes kõik, mis nende võimuses, tekitamaks temas eelarvamusi ja saamaks herodeslasi Jeesuse vastu oma liitlasteks. Herodes aga keeldus Jeesuse vastu tegutsemast, soovitades neil esitada oma kaebused Jeruusalemma.

⁴ See oli Jeesuse esimene imetegu, mis oli sooritatud vaenlaste väljakutsele vastamiseks. Ja Meister pani selle imeteo toime mitte oma ravimisvõime näitamiseks, vaid tõhusa protestina selle vastu, et sabaatist oli saanud kogu inimkonna jaoks mõttetute piirangute kütkeis olev usuline puhkepäev. See mees hakkas taas müürsepana tööle, jäädes pärast tervenemist kogu ülejäänud elu tänulikuks ja vagaks.

8. VIIMANE NÄDAL BETSAIDAS

¹ Betsaidas viibimise viimasel nädalal tekkis Jeruusalemma nuhkide seas suuri lahkavumusi suhtumises Jeesusesse ja tema õpetustesse. Kolmele neist variseridest oli nähtu ja kuuldu tohutult sügava mulje jätnud. Vahepeal oli üks Suurkohtu noor ja mõjukas liige Jeruusalemmas Jeesuse õpetused avalikult omaks võtnud ja end Siiloahi tiigis Abneril ristida lasknud. Kogu Jeruusalemm oli selle sündmuse pärast ärevil ja kohe saadeti Betsaidasse sõnumitoojad kuut variserist nuhki tagasi kutsuma.

² ¶ Kreeka filosoof, kes oli eelmisel Galilea-reisil taevariigi poole võidetud, pöördus koos mõne rikka Aleksandria juudiga tagasi ja nad kutsusid jälle Jeesust rajama oma linna ühist filosoofia- ja religioonikooli ning haiglat. Jeesus lükkas aga kutse viisakalt tagasi.

³ ¶ Sel ajal saabus Betsaida laagrisse ka üks transi-prohvet Bagdadist, keegi Kirmet. Sellel prohvetiks peetud inimesel tekkis transis olles iseäralikke nägemusi ja kui ta und häiriti, nägi ta fantastilisi unenägusid. Ta tekitas laagris üsna palju segadust ja seloot Siimon oli selle poolt, et enesepettusest eksiteele sattunud teesklejaga küllalt karmilt ümber käia, kuid Jeesus sekkus vahele ja jättis mehele mõneks päevaks täieliku tegevusvabaduse. Kõik, kes tema jutlustamist kuulsid, said peagi aru, et tema õpetus ei olnud kooskõlas taevariigi evangeeliumiga. Ta pöördus peagi Bagdadi tagasi, võttes kaasa vaid pool tosinat ebakindlat ja ekslevat hinge. Ent enne, kui Jeesus Bagdadi prohveti eest kostis, oli Taavet Sebedeus viinud Kirmeti isehakanud komisjoni abiga järve, kastnud ta mitu korda vette ja soovitanud tal siis lahkuda — korraldada ja ehitada omaenda laager.

⁴ ¶ Samal päeval tekkis ühel foiniikia naisel Beet-Marionil selline fanatismihoog, et ta kaotas mõistuse, ja kui ta oli püüdnud vee peal kõndida ning peaaegu uppunud, saatsid tema sõbrad ta ära.

⁵ ¶ Uus pöördunu Jeruusalemmast, variser Abraham, andis kogu oma maise vara apostlite varalaekasse ja suures osas tänu sellele saigi kohe võimalikuks saata välja sada äsjakoolitatud evangelisti. Andreas oli juba teatanud laagri sulgemisest ja kõik valmistusid kas koju minema või evangelistidele Galileasse järgnema.

9. HALVATU TERVENDAMINE

¹ Reedel, 1. oktoobri õhtupoolikul, kui Jeesusel oli apostlite, evangelistide ja laialisaadetava laagri teiste juhtidega viimane koosolek ning kuus variseri Jeruusalemmast istusid Sebedeuse maja ruumikas eestoes kokkutulnute seas esimeses reas, toimus üks kogu Jeesuse maise elu imelikumaid ja ainulaadsemaid episoodide. Meister kõneles, seistes ruumis, mis oli ehitatud koosviibimiste pidamiseks vihmastel päevadel. Maja oli rahvamurrust ümber piiratud ja inimesed püüdsid Jeesuse jutust veidigi kuulda.

² Ehkki maja oli rahvast täis ja innukatest kuulajatest ümbritsetud, kanti Kapernaumast väikese magamisasemega kohale üks mees, kes oli juba ammu olnud halvatud. See halvatu oli kuulnud, et Jeesus kavatseb Betsaidast lahkuda, ning et ta oli rääkinud hiljuti terveks ravitud müürsepa Aaroniga, otsustas ta lasta sõpradel end Jeesuse juurde kanda ja paluda end terveks ravida. Ta sõbrad püüdsid pääseda Sebedeuse majja nii esi- kui ka tagauksest, aga rahvast oli liiga palju. Halvatu keeldus alla andmast: ta käskis sõpradel hankida reidelid ja ronida selle ruumi katusele, kus Jeesus kõneles. Nad võtsid mõned katusekivid lahti ja lasid haige köite abil koos asemega alla põrandale, otse Meistri ette. Kui Jeesus nägi, mida nad olid teinud, katkestas ta jutu ja kõik ruumis viibijad imetlesid haige mehe ja tolle sõprade sihikindlust. Halvatu ütles: „Meister, ma ei se-gaks sinu õpetustööd, kuid ma soovin nii väga terveks saada. Ma ei ole niisugune nagu need, kes pärast tervenemist kohe sinu õpetuse unustavad. Tahan saada terveks selleks, et taevariiki teenida.” Ja hoolimata sellest, et mehe kannatused olid põhjustatud vääratest eluviisidest, ütles Jeesus halvatu tema usku nähes: „Ole julge, poeg, sinu patud on sulle andeks antud! Sinu usk päästab su.”

³ Kui variserid Jeruusalemmast koos teiste nende kõrval istunud kirja- ja seadusetundjatega neid Jeesuse sõnu kuulsid, hakkasid nad endamisi mõtlema: „Kuidas julgeb see mees nõnda kõnelda? Kas ta ei saa aru, et niisugune jutt on pühaduseteotus? Kes veel peale Jumala saaks patte andeks anda?” Jeesus tajus vaimus nende mõtteid ja omavahelist arutelu ning ütles neile: „Miks mõtlete te nii oma südames? Kes olete teie, et te minu üle kohut mõistate? Mis vahe on selles, kas ma ütlen sellele halvatu, et tema patud on andeks antud, või käsin tal tõusta, võtta oma kanderaam ja kõndida? Selleks et teie, kes te olete kõige selle tunnistajateks, saaksite lõpuks aru — Inimese Pojal on maa peal õigus ja meelevald patte andeks anda —, ütlen ma sellele haigele mehele: tõuse, võta oma kanderaam ja mine koju!” Ning kui Jeesus oli seda öelnud, tõusis halvatu püsti ja talle anti teed ning ta kõndis kõigi silme all välja. Ja need, kes seda nägid, olid hämmastunud. Peetrus saatis kokkutulnud laiali ning paljud palvetasid ja ülistasid Jumalat, tunnistades, et nad polnud kunagi midagi nii iseäralikku näinud.

⁴ ¶ Ligikaudu samal ajal jõudsid kohale ka Suurkohtu sõnumitoojad, kes pidid kuus nuhki Jeruusalemma tagasi kutsuma. Seda sõnumit kuuldes hakkasid nad omavahel tõsiselt vaidlema ja kui arutelu oli lõppenud, pöördus juht koos kahe kaaslasega sõnumitoojate saatel Jeruusalemma tagasi, kuid kolm variserist nuhki tunnistasid oma usku Jeesusesse, läksid kohe järve äärde ning Peetrus ristis nad ja apostlid võtsid nad taevariigi lastena enda hulka.